

Š i f r a u č e n c a :

Državni izpitni center

N 1 8 1 4 3 1 3 1

9.
razred

Sreda, 9. maj 2018 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki: Učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik, svinčnik, radirko, šilček in žepno računalno. Periodni sistem je sestavni del preizkusa znanja.

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

v 9. razredu

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani.

Preden začneš reševati naloge, previdno iztrgaj prilogo s periodnim sistemom.

Pri vsaki nalogi svoj odgovor napiši v predvideni prostor znotraj okvirja.

Piši čitljivo. Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravilnega napiši na novo.

Svinčnik uporablaj samo za risanje.

Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, temveč začni reševati naslednjo.

K nerešeni nalogi se vrni pozneje. Na koncu svoje odgovore ponovno preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti. Želimo ti veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 3 prazne.

PERIODNI SISTEM ELEMENTOV

	I	II	relativna atomska masa simbol ime elementa vrstno število										III	IV	V	VI	VII	VIII
1.	1,01 H vodik 1		47,9 Ti titan 22	50,9 V vanadij 23	52,0 Cr krom 24	54,9 Mn mangan 25	55,8 Fe železo 26	58,9 Co kobalt 27	58,7 Ni nikelj 28	63,5 Cu baker 29	65,4 Zn cink 30	72,6 Ge germanij 32	74,9 As arzen 33	79,0 Se selen 34	79,9 Br brom 35	83,8 Kr kripton 36		
2.	6,94 Li litij 3	9,01 Be berilij 4	47,9 Ti titan 22	50,9 V vanadij 23	52,0 Cr krom 24	54,9 Mn mangan 25	55,8 Fe železo 26	58,9 Co kobalt 27	58,7 Ni nikelj 28	63,5 Cu baker 29	65,4 Zn cink 30	72,6 Ge germanij 32	74,9 As arzen 33	79,0 Se selen 34	79,9 Br brom 35	83,8 Kr kripton 36		
3.	23,0 Na natrij 11	24,3 Mg magnezij 12	47,9 Ti titan 22	50,9 V vanadij 23	52,0 Cr krom 24	54,9 Mn mangan 25	55,8 Fe železo 26	58,9 Co kobalt 27	58,7 Ni nikelj 28	63,5 Cu baker 29	65,4 Zn cink 30	72,6 Ge germanij 32	74,9 As arzen 33	79,0 Se selen 34	79,9 Br brom 35	83,8 Kr kripton 36		
4.	39,1 K kalij 19	40,1 Ca kalcij 20	47,9 Ti titan 22	50,9 V vanadij 23	52,0 Cr krom 24	54,9 Mn mangan 25	55,8 Fe železo 26	58,9 Co kobalt 27	58,7 Ni nikelj 28	63,5 Cu baker 29	65,4 Zn cink 30	72,6 Ge germanij 32	74,9 As arzen 33	79,0 Se selen 34	79,9 Br brom 35	83,8 Kr kripton 36		
5.	85,5 Rb rubidij 37	87,6 Sr stroncij 38	91,2 Zr cirkonij 40	92,9 Nb niobij 41	96,0 Mo molibden 42	(98) Tc tehnecij 43	101 Ru rutenij 44	103 Rh rodij 45	106 Pd paladij 46	108 Ag srebro 47	112 Cd kadmij 48	119 Sn kositler 50	122 Sb antimon 51	128 Te telur 52	127 I jod 53	131 Xe ksenon 54		
6.	133 Cs cezij 55	137 Ba barij 56	178 Hf hafnij 72	181 Ta tantal 73	184 W volfram 74	186 Re renij 75	190 Os osmij 76	192 Ir iridij 77	195 Pt platina 78	197 Au zlato 79	201 Hg živo srebro 80	207 Pb svinec 82	209 Bi bizmut 83	(209) Po polonij 84	(210) At astat 85	(222) Rn radon 86		
7.	(223) Fr francij 87	(226) Ra radij 88	(267) Rf rutherfordij 104	(268) Db dubnij 105	(271) Sg seaborgij 106	(272) Bh bohrij 107	(277) Hs hassij 108	(276) Mt meitnerij 109	(281) Ds darmstadtij 110	(272) Rg roentgenij 111	(285) Cn koperničij 112	(289) Fl flerovij 114	(289) Mc moskovij 115	(293) Lv livermorij 116	(294) Ts tenness 117	(294) Og oganeson 118		

Z 1 8 1 4 3 1 3 1 0 3

140 Ce cerij 58	141 Pr prazeodim 59	144 Nd neodim 60	(145) Pm prometij 61	150 Sm samarij 62	152 Eu evropij 63	157 Gd gadolinij 64	163 Dy disprozij 66	165 Ho holmij 67	167 Er erbij 68	169 Tm tulij 69	173 Yb iterbij 70	175 Lu lutecij 71
232 Th torij 90	231 Pa protaktinij 91	238 U uran 92	(237) Np neptunij 93	(244) Pu plutonij 94	(243) Am američij 95	(247) Cm curij 96	(251) Cf kalifornij 98	(257) Fm fermij 100	(259) No nobelij 102	(262) Lr lawrencij 103		

Lantanoidi
Aktinoidi

N 1 8 1 4 3 1 3 1 0 5

1. Koliko atomov je v molekuli etanojske kisline s formulo CH_3COOH ?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A 3 atomi
B 6 atomov
C 7 atomov
D 8 atomov

(1 točka)

2. Fosfor in žveplo sta v tretji periodi periodnega sistema. Kaj imata atoma fosforja in žvepla skupnega?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Imata v jedru tri protone.
B Imata v jedru tri nevtrone.
C Imata na zunanji lupini tri elektrone.
D Imata elektrone razporejene v treh lupinah.

(1 točka)

3. Katera trditev velja za reaktante pri kemijski reakciji?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Masa reaktantov je večja od mase produktov.
B Reaktanti so vedno v trdnem agregatnem stanju.
C Pri kemijski reakciji iz reaktantov nastanejo produkti.
D Reaktanti so v kemijski enačbi zapisani na desni strani enačbe.

(1 točka)

4. Ko piči osa, vbrizga v kožo tekočino, ki ima bazične lastnosti. S čim lahko nevtraliziramo to tekočino?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A S kisom.
B Z milom za pranje perila.
C Z jedilno sodo.
D Z apnico.

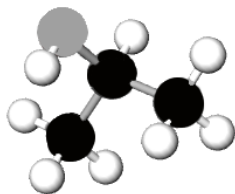
(1 točka)

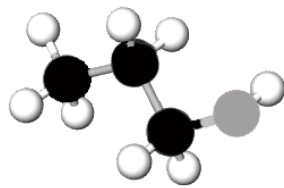

N 1 8 1 4 3 1 3 1 0 7

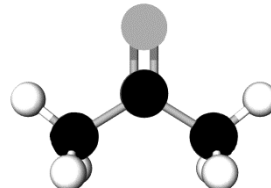
8. Propanon, ki ga imenujemo tudi aceton, je topilo za lake in barve. Z vodo se meša v vseh razmerjih. Katera slika predstavlja model molekule propanona? Obkroži črko pod sliko modela.

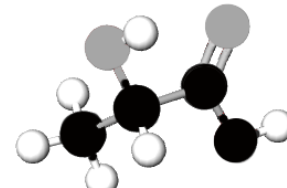
A

B

C

D

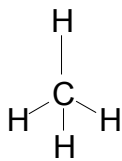
Legenda: ○ model atoma vodika

● model atoma ogljika

● model atoma kisika

(1 točka)

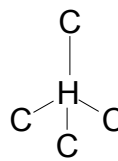
9. Metan je sestavina naravnega plina, ki ga v gospodinjstvu uporabljamo za kuhanje in gretje. Katera formula pravilno predstavlja strukturo molekule metana v prostoru? Obkroži črko pod pravilnim odgovorom.

A

C₄H

B

C

CH₄

D

(1 točka)

10. Katera trditev velja za molekulo vode? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Molekula vode je nepolarna.
 B V molekuli vode se atomi povezujejo s kovalentno vezjo.
 C Molekule vode se povezujejo v ionski kristal.
 D V molekuli vode je en atom vodika in dva atoma kisika.

(1 točka)

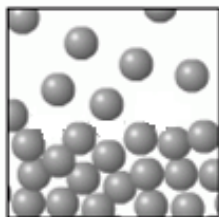

N 1 8 1 4 3 1 3 1 0 9

13. Iz sheme je razvidna porazdelitev delcev v snovi.

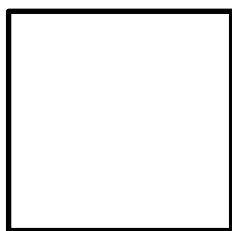

a) O kateri spremembi snovi sklepaš iz porazdelitve delcev na shemi?

_____

(1 točka)

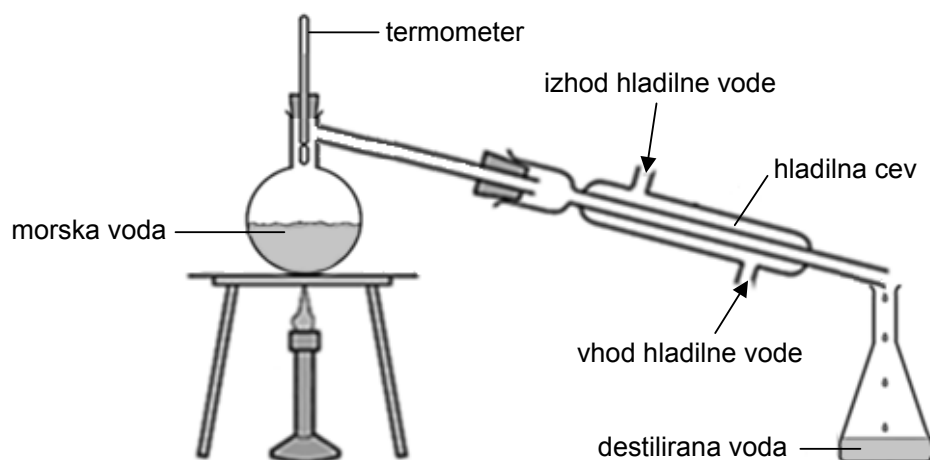
b) Snov ohladimo pod temperaturo tališča. Nariši, kakšna bo razporeditev delcev v snovi.

(1 točka)

14. Iz morske vode lahko dobimo destilirano vodo z aparaturo za destilacijo, ki jo prikazuje spodnja shema.

a) Kateri spremembi agregatnega stanja potekata pri destilaciji?

_____

(1 točka)

b) Ali poteka pri destilaciji kemijska ali fizikalna sprememba?

_____

(1 točka)

N 1 8 1 4 3 1 3 1 1 1

15. Pri uri kemije so učenci ugotavljali trdoto vode. Uporabili so tri različne vzorce vode: vodo iz pipe, mineralno vodo in destilirano vodo. V epruvete so nalili po 5 mL posameznega vzorca vode, v vsako epruveto dodali 2 mL milnice in vsebino dobro pretresli. Spodnja preglednica prikazuje višino nastale pene v epruvetah.

	1. epruveta	2. epruveta	3. epruveta
Višina pene	23 mm	14 mm	10 mm

- a) V katero epruveto smo nalili destilirano vodo? _____

(1 točka)

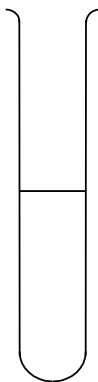
- b) Utemelji svoj odgovor. _____

_____

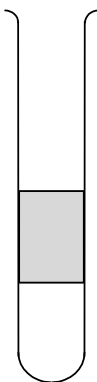
(1 točka)

16. V epruveti smo premešali 5 mL heksana in 5 mL vode ter dodali kristalček joda. Temna plast v epruveti ustreza vijoličnemu obarvanju heksana po dodatku kristalčka joda.

- a) Katera shema prikazuje rezultat tega poskusa? Obkroži črko pod shemo.

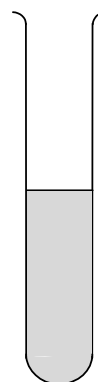
A

B

C

D

(1 točka)

- b) Zapiši, kaj moraš vedeti, da lahko izbereš ustrezno shemo. Napiši dve utemeljitvi.

1. _____

2. _____

(2 točki)

N 1 8 1 4 3 1 3 1 1 3

19. Slika prikazuje model molekule ogljikovodika.

a) Napiši strukturno ali racionalno formulo molekule tega ogljikovodika.

(1 točka)

b) Poimenuj ogljikovodik, ki ga prikazuje model. _____

(1 točka)

c) S katero od navedenih snovi bo pri sobnih pogojih reagiral ta ogljikovodik: s helijem, ogljikovim dioksidom, raztopino broma, metanom?

Ogljikovodik bo reagiral _____.

(1 točka)

Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši.

N 1 8 1 4 3 1 3 1 1 5

Prazna stran

